

5-IYUN — BUTUNJAHON ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISH KUNI

Ruzmurodova Rayhona Boymurod qizi

Qoraqalpog'iston davlat universiteti 3-bosqich talabasi rayhonaruzmurodova2005@gmail.com

Annotatsiya: 5-iyun — Butunjahon atrof-muhitni muhofaza qilish kuni global ekologik muammolarga jamoatchilik e'tiborini qaratish, barqaror rivojlanish tamoyillarini targ'ib etish hamda insoniyatning tabiat oldidagi mas'uliyatini anglatishda muhim ahamiyatga ega sana hisoblanadi. Ushbu kun iqlim o'zgarishi, biologik xilma-xillikning yo'qolishi, tabiiy resurslarning kamayishi kabi dolzarb masalalarni muhokama qilishga undaydi. Maqolada ushbu sananing tarixiy asoslari, bugungi kundagi ahamiyati, shuningdek, atrof-muhitni asrash borasida amalga oshirilishi lozim bo'lgan muhim choralar yoritiladi.

Kalit so'zlar: atrof-muhitni muhofaza qilish, barqaror rivojlanish, iqlim o'zgarishi, ekologik xavfsizlik, biologik xilma-xillik, yashil iqtisodiyot.

5-iyun — Butunjahon atrof-muhitni muhofaza qilish kuni xalqaro ekologik sanalar orasida alohida o'rin tutadi. Ushbu sana 1972-yilda Stokgolm shahrida bo'lib o'tgan Inson atrof-muhiti bo'yicha xalqaro konferensiya bilan bog'liq bo'lib, 1972-yil 15-dekabrda Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 27-sessiyasida rasman ta'sis etilgan. Aynan shu sessiya doirasida BMT Atrof-muhit dasturi (UNEP) ham tashkil etilgan.

1973-yildan buyon har yili dunyoning 100 dan ortiq mamlakatida nishonlanib kelinayotgan ushbu sana ekologik muammolar bo'yicha global xabardorlikni oshirish va amaliy harakatlarni rag'batlantirishga xizmat qilmoqda.

Global ekologik muammolar va ularning oqibatlarini

Bugungi kunda sayyoramiz ekologik jihatdan jiddiy sinovlarni boshdan kechirmoqda. Iqlim o'zgarishi, yer degradatsiyasi, biologik xilma-xillikning qisqarishi va atrof-muhitning ifloslanishi inson faoliyati bilan chambarchas bog'liq. O'rmonlarning kesilishi, suv resurslarining ifloslanishi va havoga zararli gazlarning chiqarilishi tabiat muvozanatini izdan chiqarmoqda.

Mutaxassislarning ta'kidlashicha, yer yuzasining katta qismi allaqachon degradatsiyaga uchragan bo'lib, bu holat nafaqat tabiatga, balki inson salomatligi va global xavfsizlikka ham tahdid solmoqda. Shu bois, 5-iyun sanasi insoniyatni ekologik mas'uliyatni chuqur anglashga chorlovchi muhim ogohlantiruv sifatida namoyon bo'ladi.

BMT va xalqaro hamkorlikning ahamiyati

BMT va uning tarkibidagi UNEP tashkiloti atrof-muhitni muhofaza qilish, iqlim o'zgarishiga qarshi kurash, yashil iqtisodiyotni rivojlantirish va barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda yetakchi rol o'ynaydi. Har yili 5-iyun munosabati bilan muayyan mavzu va shior belgilanishi davlatlar, jamoat tashkilotlari va fuqarolarni umumiy maqsad atrofida birlashtiradi.

Biz tabiatni asrash uchun nima qilishimiz kerak?

Atrof-muhitni muhofaza qilish har bir insonning kundalik hayotidagi mas'uliyatli munosabatidan boshlanadi. Avvalo, chiqindilarni kamaytirish, ularni saralash va qayta

ishlash madaniyatini shakllantirish muhimdir. Plastik mahsulotlardan kamroq foydalanish va ekologik toza alternatalarni tanlash tabiatga tushayotgan yukni kamaytiradi.

Shuningdek, suv va elektr energiyasidan tejamkor foydalanish, ko'kalamzorlashtirish ishlarida faol qatnashish, daraxt ekish orqali ekologik muvozanatni tiklashga hissa qo'shish mumkin. Eng muhimi, yosh avlodda ekologik ong va mas'uliyatni shakllantirish barqaror kelajakning muhim garovidir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, 5-iyun — Butunjahon atrof-muhitni muhofaza qilish kuni shunchaki sana emas, balki insoniyatni tabiat bilan uyg'un yashashga chorlovchi muhim da'vatdir. Bugun tabiatni asrash yo'lida qo'yilgan har bir qadam — ertangi avlodlar uchun sog'lom va barqaror hayot poydevoridir. Atrof-muhitni muhofaza qilish barchamizning umumiy burchimizdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Baratov P. Tabiatni muhofaza qilish. T.: «O'qituvchi», 1991, 254 b.
 - 2.Konstantinov V.M. Ekologik asoslar va tabiatdan foydalanish / V.M. Konstantinov, Yu.B. Chelidze. – M.: Akademiya, 2001. – 208 b.
 - 3.Mustafoev S., Ortiqov S., Suvonov R. Umumiy ekologiya. T.: 2006.
Qo'shimcha adabiyotlar:
 - 4.Nig'matov A.N. Ekologiya nima?, risola. 2014. – 96 b.
 5. P. S. Sultonov. Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish asoslari. «MU SIQA» nashriyoti, 2007. – 240 b.
- Internet resurslari:
<http://www.ziyonet.uz>
<http://www.guz.ru>